

ПРОЛОГ

ГЛЯСС

Волога й холод квітневого ранку обступили Глясс. Її ліва рука лежала на ручці пошарпаної валізки зі штучної шкіри, а права — на поруччі хитких сходів океанічного велета, що чекав відплиття до Європи коло пристані Бостона. Люди метушливо сунули причалом, а вода сердито билася об його стінку. У повітрі відчувався пронизливий нудотний сморід — суміш запахів горілої смоли та зіпсованої риби. Глясс закинула голову і розглядала, примруживши очі, смуги череватих хмар, що скупчилися над массачусетським берегом. Дрібний дощик намагався пробитися крізь тонкий плащ, що огортав неймовірно худі ноги дівчини. Їй було сімнадцять, і вона була на дев'ятому місяці вагітності.

Лунали прощальні вигуки, тріпотіли на вітрі білі хустинки. Прокинулись і загуділи мотори. Посеред схвильованого людського натовпу, що зібрався на

причалі попрощатися з родичами та знайомими, стояв малюк. Сміючись, він здійняв руку й тицьнув пальцем у сіре небо — високо вгорі серед солоного вітру, наче папірці на параді до Дня незалежності, витанцьовували чайки. Цей невинний жест так зворушив Глясс, що її рішення залишити Америку мало не похитнулося. Проте пароплав видав меланхолійний гудок і відчалив, набираючи швидкість. Його ніс рішуче втиснувся у воду. Глясс повернулася спиною до материка. Вона ніколи не дивилася назад.

Протягом наступних днів пасажири часто бачили дівчину, яка стояла на носі розгойданого корабля, притискаючись великим животом до поруччя і не зводячи очей з моря. Глясс уперто терпіла зацікавлені погляди й перешіптування. Ніхто так і не наважився з нею заговорити.

За тиждень після того, як вона назавжди полишила Америку, Глясс відчула на язичі солоний присмак морських водоростей, а ополудні восьмого дня нарешті прибула в Старий світ. Кілька наступних годин дівчині здавалося, що земля під її ногами хитка. Вона багато разів телеграфувала з корабля Стеллі, повідомляючи, що прямує у Візібл, де хоче пожити певний час. Старша сестра, котру Глясс бачила востаннє ще маленькою дівчинкою, а останній лист від якої отримала щонайменше чотири тижні тому, на жодну телеграму не відповіла. Та назад шляху не було. Глясс здолала тисячі морських миль не для

того, щоби вертатися — безрезультатно, та ще й на останньому місяці вагітності.

На решту шляху потрібен був день та ще пів ночі. Дівчина прямувала залізницею на південь, у зворотному напрямку — потягами, які ставали щораз коротшими, повільнішими й менш зручними. У ландшафті за вікном поїзда ніщо не нагадувало Глясс про Америку. В Америці небо було широке, горизонт чи зовсім безкрай, чи обмежений гірським хребтом — нездоланим, засніженим, — а річки здавалися повільними безбережними потоками. А тут, що далі від морського берега, то більш скоцюрбленою ставала земля. Наскільки сягало око, геть усе — глазуrowані снігом ліси, заціпенілі від морозу пагорби і гори з селами й містами поміж ними, весь цей іграшковий краєвид, навіть найширші річки в своїх руслах — усе видавалося якимось прирученим. На останньому відтинку шляху, склавши руки на животі, Глясс самотньо сиділа в задушливому купе, стомлено, але пильно дивлячись крізь вікно в чорнильну темінь ночі та міркуючи, чи правильний крок вона зробила. Раптом дівчина провалилася в неспокійний сон. Уві сні побачила непримітну коричневу пташечку, яку переслідував могутній орел із золотими крильми. Під ними — океан; стрімкий нападник і виснажена жертва, гнана зигзагами в пошматованому бурєю чорному небі. Пташка складає свої крильця та віддається вільному падінню...

Потяг рвучко зупинився — і Глясс налякано підскочила. Несподівано вона відчула рух у лоні й уперше серйозно занепокоїлася, що скоро можуть початись перейми. Нервово вглядаючись у вікно, помітила нарешті в півколі тьмяного жовтого світла маленьку будівлю вокзалу з напівзруйнованою вивіскою, напис на якій ледь-ледь можна було прочитати. Вона приїхала.

На пероні дівчину зустрів пронизливий холод. Кілька інших людей, які теж прибули цим потягом, випурхнули в темряву, наче сполохані зі сну голуби. Стелли тут не було. Начальник станції, суворий чоловік похилого віку, мовою, сповненою різких приголо-сних, інтенсивно жестикулюючи, пояснив Глясс, що в цьому місці таксі немає. Згідно з листами Стелли, до Візіблу можна дістатися й пішки — це щонай-більше за чверть години від міста, на окраїні лісу, на другому березі вузької річки. Знервована чоловічими поглядами, що обмацували її живіт, наче нахабні руки, Глясс важко рушила, проклинаючи чортячу холоднечу. Начальник станції, після того, як вона не раз повторила ім'я Стелли, зрештою вказав напрямок.

Щойно дівчина перейшла міст, який з'єднував окраїну міста з густим лісом, її живіт рвучко стиснувся, наче акордеон. Судоми хвилями пройняли тіло. Стримуючи глуху нудоту, Глясс глибоко дихала та намагалася спокійно переставляти ноги. Бігти навманя було би безглуздя. Майже одразу за мостом

асфальтована дорога перейшла в лісову стежину. Земля під тонким щільним шаром снігу була зовсім замерзлою. Якщо вона зараз побіжить, якщо послизнеться, якщо впаде...

З підліска почувся тихенький тріск. На якусь, сповнену жаху, мить Глясс привиділася довга тінь, що прошмигнула повз: бродячий пес чи, можливо, вовк, загнаний голодом і холодом. Вона стала як укопана. Готова боронитися, схопила свою валізку, яка зробилася раптом зовсім легенькою, і прислухалася, очікуючи небезпечного гарчання з лісу, але вірячи в безпеку лише наполовину.

Та більше не пролунало ані звуку.

Наступні перейми не починалися, і Глясс хутко покрокувала далі. Її підганяв неспокій. Вона нічого не знала про цей край, яким тільки-но розпочала свій шлях, — нічого, навіть, чи є тут вовки. Та ось дерева наче розчахнулися — і під нічним небом з'явилися контури Візіблу, а її тривога зникла. Від захвату й несподіванки Глясс голосно вдихнула повітря крізь стиснуті зуби. В її уяві будинок ніколи не поставав таким великим, таким реальним — як палац! Вона побачила обриси виступів на стінах, балконів і маленьких димарів, численних зачинених віконниць, крикої веранди. За двома високими вікнами першого поверху виднілося тьмяне червоно-помаранчеве світло.

Глясс саме хотіла полегшено ступити вперед, між дерев, та її коліна раптом підігнулися. Дівчина

втратила рівновагу, наче хтось висмикнув килим з-під її ніг. Падала долілиць. Вона інстинктивно здійняла руки, валізка відлетіла, але Глясс, замість вдаритися об тверду землю, схопилася за стовбур найближчої берези. Стегнами потекла тепла рідина, відразу стаючи крижаною, нею просякали коротенькі панчохи. Дівчина роздерла шкіру на руках, і ті нестерпно боліли. Задихаючись і тримаючись за березу, потяглася вгору. Наступні перейми пройшлися тілом, наче удар сокири.

Глясс судомно стисла стовбур, закинула голову й закричала. Дійсність вона сприймала нечітко: хтось прибіг з будинку, це молода жінка з довгими косами, тьмяними і червоними в темряві — колір, якого ніколи не мало волосся Стелли. Наступний крик Глясс був спрямований не до крихітної дівчинки, яка легко виштовхалася у світ між її ніг, а до цієї жінки, яка схвильовано щось казала. Стелла померла, вона померла, померла, і не було жодної можливості покликати на допомогу повитуху, адже телефон відімкнули, бо за рахунками вже довго ніхто не сплачував. Жінка поспішно пішла назад у будинок і повернулася з ковдрою, в яку загорнула немовля; тим часом Глясс і далі трималася за дерево, стискала його, важко дихала й кричала, доки перший сонячний промінь не торкнувся горизонту — і зрештою хлопчик, зі значно меншою охотою, ніж його сестра-близнючка, залишив її тіло.

Отак народилися Діана і я — мокрі маленькі звірята. Ми падали на затвердлий сніг, а потім нас підіймала Тереза, яка згодом стала нам подругою та напутницею в житті, порадницею та другою мамою. І саме вона подарувала мені пізніше Паляйка — чудернацького іграшкового чоловічка з чорної порцеляни.

— Філе, він надзвичайний. Іноді він може розмовляти з тобою, навіть відповідати на запитання.

— А чому в нього таке смішне ім'я?

— Це таємниця.

Проте це було вже багато років по тому, одного теплого літнього дня, коли кожен з нас мріяв про сніг і лід. А Глясс і донині переконана, що того далекого ранку сталася справжня магія, що тоді наше з Діаною народження розмежувало день та ніч, зиму та весну. Однак теплий сухий вітер з'явився лише через три дні після того, як ми побачили світло цього світу. Він розтопив останній сніг та перетворив садок Візіблу на море барвистих крокусів і білих підсніжників. І віяв ще цілісінький тиждень.

ЧАСТИНА ПЕРША

ПІДВАЛ І ГОРИЩЕ